

UVODNIK

Sveska 3 Volumen 20 Godište 2018 sadrži četiri izvorna naučna i jedan pregledni članak, prikaz međunarodne naučne konferencije, Predmetni indeks članaka i Pregled autora i naslova svih priloga publikovanih u *Ekonomskim horizontima*, u 2018. Istovremeno, ukazujemo na to da je, u Sveskama 1, 2 i 3 Volumen 20 Godište 2018, publikovano šest naučnih članaka autora iz inostranstva (Nigerija, Kina, Turska, Hrvatska), što je 35,3% od ukupnog broja naučnih članaka objavljenih u Časopisu u 2018.

Pored nesporne činjenice da korporativne inovacije i primena tehnologija doprinose unapređenju poslovanja, *Alphonse Kumaza* istražuje poslovne inovacije u kontekstu društvene odgovornosti i odgovornosti kompanija za ugroženost životne sredine. Rezultati istraživanja pokazuju da poslovno inovativne tehnologije kompanija nisu orijentisane, u dovoljnoj meri, ka promovisanju društvene i ekološke odgovornosti, već da se isključivo opredeljenje njihovih poslovnih politika svodi na promociju, širenje, rast i profitabilnost. Kao jedan od razloga takvog ponašanja kompanija i njihovih slabih ekoloških performansi, autor vidi u tome što menadžment nema potrebno razumevanje za posledice poslovanja, koje se manifestuju u obliku eksternalija, zbog čega kompanije, uprkos kontinuiranom rastu svojih profita, nisu zainteresovane za rešavanje istih. Odsustvo ekološke odgovornosti kompanija manifestuje se u zanemarivanju razmatranja pitanja društvene i ekološke održivosti, što ima implikacije za zagađenje i degradaciju životne sredine.

Polazeći od stava da se organizacije u mnogim zemljama, usled lošeg korporativnog upravljanja,

suočavaju sa ozbiljnim krizama, *Olubunmi Florence Osemene, Joshua Solomon Adeyele i Pauline Adinnu* razmatraju na koji način vlasnička struktura i karakteristike odbora direktora depozitnih banaka u Nigeriji, koje se kotiraju na berzi, utiču na upravljanje zaradama. Analizom upravljanja zaradama u petogodišnjem periodu, 2011-2016, utvrđeno je da privatno, inostrano i akcionarsko učešće države kao i mandat direktora, imaju negativan uticaj na upravljanje zaradama, dok broj članova Odbora direktora, rodna struktura i veličina banke ne utiču značajno. Na osnovu navedenih saznanja, koautori zaključuju da vlasnička struktura bitno utiče na upravljanje zaradama, dok karakteristike Odbora direktora, izuzimajući mandate direktora, ne utiču značajno na politiku zarada. Shodno navedenim zaključcima, u radu se sugeriše da se održi prag 10-procentnog akcionarskog učešća države, a regulatornim i nadzornim agencijama se predlaže da, u cilju zaštite interesa akcionara, posvete adekvatnu pažnju i prate aktivnosti izvršnih direktora banaka.

Na osnovu sagledavanja pozicije Međunarodnog standarda finansijskog izveštavanja (MSFI) za male i srednje entitete, *Vladimir Obradović* testira hipotezu da je za entitete koji nemaju javnu odgovornost, a sastavljaju finansijske izveštaje opšte namene, prihvatljivija opcija primene Međunarodnog finansijskog standarda za male i srednje entitete, nego opcija primene punih MSFI. Prihvatljivost navedene opcije opredeljuje činjenica da ona olakšava finansijsko izveštavanje mnogim preduzećima koja su u ranijem periodu bila u obavezi da primenjuju pune MSFI. Međutim, na osnovu empirijskog istraživanja, koje je sprovedeno na uzorku od 175 preduzeća u Republici Srbiji, utvrđeno je da se menadžment preduzeća češće opredeljuje za primenu punih

* Korespondencija: V. Leković, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Liceja Kneževine Srbije 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: lekovic@kg.ac.rs

MSFI, a ne za njihovu jednostavniju verziju, što se objašnjava višegodišnjim iskustvom njihove primene. Da bi se računovođe opredelile za Međunarodni standard finansijskog izveštavanje za male i srednje entitete, kao pogodniju opciju, neophodna je i njihova edukacija, u čemu bitnu ulogu imaju profesionalne računovodstvene organizacije.

Shodno značaju robnog tržišta, kao najvećeg „nefinansijskog“ tržišta, *Şakir Sakarya, Feyyaz Zeren* i *Hilmi Tunahan Akkuş* sagledavaju implikacije cena roba za islamske berzanske indekse, imajući u vidu da se radi o finansijskom sistemu koji je zasnovan na načelu deljenja dobiti i gubitka, kao i da on podržava aktivnosti u realnom sektoru. U radu se istražuje kointegracija i uzročno-posledična veza robnih tržišta (zlata i brent nafte) i indeksa učešća-30 u Turskoj, u skladu sa islamskim kriterijumima. Relacije islamskih berzanskih indeksa i robnih tržišta su relevantne kako bi se utvrdilo da li investitori, koji se kotiraju na islamskoj berzi u Turskoj, a u cilju diversifikacije portfolija, da se opredeljuju da ulažu u zlato ili u naftu. Dokazivanjem postojanja kointegracije između Indeksa učešća-30 i robnih tržišta, ističe se da će investitor, ulaganjem u zlato ili naftu, obogatiti i proširiti svoj portfolio i, istovremeno, minimizirati rizik.

Polazeći od rezultata iz prakse, koji pokazuju da se primenom *software*-a, usled različitih grešaka do kojih dolazi tokom njihovog rada, mogu uzrokovati ozbiljne negativne posledice, *Marin Peko, Nikola Komatina, Nikola Banduka* i *Marina Crnjac* razvijaju integrisani

model, zasnovan na *Failure Mode and Effects Analysis* (FMEA) i višekriterijumskoj optimizaciji, čijom primenom se greška može na egzaktan način oceniti i rangirati. Predloženi model, koji je testiran na empirijskim podacima iz prakse, pruža mogućnost detekcije, kao i utvrđivanja učestalosti pojavljivanja grešaka, na bazi čega se definiše prioritet aktivnosti, koje je potrebno preduzeti kako bi se otklonile identifikovane greške. Primenom navedenog modela, greške na finalnom proizvodu bi se eliminisale, ili bi se smanjila mogućnost njihovog pojavljivanja, što je u interesu kako proizvođača, tako i krajnjeg kupca.

Ova Sveska Časopisa sadrži prikaz, *Jelene Nikolić*, V-te međunarodne naučne konferencije: *Contemporary Issues in Economics, Business and Management (EBM 2018)*, koja je, u organizaciji Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, održana 9 i 10. novembra 2018, na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu.

Prilika je da se u ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvalim, pre svega, autorima priloga koji su objavljeni u ovoj Svesci Časopisa. Takođe, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima koji su, svojim konstruktivnim i kritičkim komentarima i sugestijama autorima podnetih priloga, doprineli podizanju nivoa kvaliteta publikovanih članaka.

Sveska 3 Godište 2018 sadrži sveobuhvatan Predmetni indeks naučnih članaka publikovanih u Časopisu, u 2018, kao i Pregled autora i naslova svih priloga objavljenih u *Ekonomskim horizontima*, u 2018.

Glavni i odgovorni urednik
Vlastimir Leković

Vlastimir Leković je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz naučne oblasti opšta ekonomija i privredni razvoj. Izvodi nastavu iz nastavnih disciplina Komparativni ekonomski sistemi, Ekonomija javnog sektora, Institucionalna ekonomija, Politike tržišne regulative i Metodologije naučnog istraživanja, na osnovnim, master i doktorskim akademskim studijama. Ključne oblasti njegovog naučnoistraživačkog interesovanja su ekonomski sistem, ekonomska politika i institucionalna ekonomija.